

Karolinska institutet
Rektor

Juridiska avdelningen
Karin Lindfors

BESLUT

2005-12-12
Reg.nr 31-1455-05

Begäran om byte av examinator på TULE-provet m.m. vid Karolinska institutet

Anmälan

N N har tillsammans med R R och tre andra utländska läkare gjort en anmälan till Högskoleverket eftersom verket har tillsyn över Karolinska institutet (KI) och anfört bl.a. följande. Tillsammans med ett 35-tal utomnordiska läkare har de genomgått det så kallade TULE-provet på KI för att få svensk läkarlegitimation. De har gjort såväl praktiska som teoretiska prov men saknar ett godkänt prov i medicin. Socialstyrelsen fattar det slutliga beslutet men följer dock KI:s utlåtande. Mindre än 20 procent av läkarna fick godkänt på de tre senaste proven i medicin. När N N bara var några få poäng från godkänt resultat på det andra provet i medicin (hans eget specialområde) bad han att KI skulle gå igenom svaren igen. Trots detta blev han inte godkänd och när han bad om en opartisk bedömare eller annan examinator fick han höra att han inte hade rätt till det. Med hänsyn till behovet av läkare i Sverige är det ett fruktansvärt resursslöseri att dessa personer inte får arbeta inom sitt yrke. Med hänvisning till högskoleförordningen anhåller de om att Högskoleverket snarast antingen tilldelar dem en opartisk bedömare, en annan examinator eller ger dem möjlighet att göra kunskapsprovet i medicin vid annan utbildningsanstalt.

Till anmälan har N N fogat ett regeringsbeslut från den 17 juli 2003, Socialdepartementet, med uppdrag åt Högskoleverket och Socialstyrelsen att se över regleringen och systemet för bedömning och godkännande av personer med viss högskoleutbildning från länder utanför EU/EES-området. (Enligt regeringsbeslut har uppdraget förlängts till den 31 mars 2006.)

Till anmälan har också fogats en skrivelse från R R som anfört bl.a. följande. De fick ovanligt många frågor på det senaste provet. Han ifrågasätter också hur provet bedöms med hänsyn till vad andra sakkunniga uttalat om bedömningen. De har gått igenom alla krav som Socialstyrelsen ställer för att få svensk läkarlegitimation och har alla en, två eller tre poäng under godkänd nivå. Deras svar är korrekta men kanske inte med samma ord som står i facit. De undrar om de ställs inför

allmänna kunskapskrav eller en persons individuella krav vilket minskar möjligheterna att klara provet. De har kontaktat Socialstyrelsen men utan resultat.

Utredning

Högskoleverket har remitterat anmälan till KI och anhållit om KI:s yttrande.

KI:s yttrande

Rektor för KI har ingivit ett yttrande i ärendet som beretts av ordföranden för TULE-kommittén Agneta Bergqvist. KI har anfört i huvudsak följande. KI utför på uppdrag av Socialstyrelsen kunskapsprov för läkare med utbildning från länder som inte omfattas av EG-direktiv eller den nordiska överenskommelsen. Provet är en del av de kompletteringskrav som Socialstyrelsen ställer för erhållande av svensk läkarlegitimation. För arbetet med provet har KI utsett en kommitté. I kommittén ingår utöver ordföranden två ledamöter från Socialstyrelsen samt fyra ledamöter från KI. Ordföranden och KI-ledamöterna är examinatorer i de fem ämnesområden som ingår i det teoretiska provet. TULE-kommitténs informationsmaterial har bifogats yttrandet.

Provet får skrivas tre gånger. För underkänd som efter tredje provet endast har en eller två delar kvar av det teoretiska provet beslutar TULE-kommittén/Socialstyrelsen att vederbörande skall komplettera sin utbildning med kurs och prov i det/de underkända ämnet/ämnena vid svenskt universitet innan beslut om villkor för svensk legitimation kan meddelas. Examinator för det teoretiska provet är universitetslektor Jan Östergren. Nivån på frågorna motsvarar nivån på läkarprogrammet. N N har genomfört det teoretiska provet tre gånger utan att få godkänt resultat på delprovet i medicin. Socialstyrelsen/TULE-kommittén har rekommenderat honom att gå kursen i medicin på svenskt universitet. Efter godkännande på denna kurs har han möjlighet att gå vidare till allmäntjänstgöring. R R har ytterligare ett provtillfälle i ämnet medicin.

Enligt högskoleförordningen 6 kap. 11 b § har en student som utan godkänt resultat genomgått prov för en kurs rätt att få annan examinator utsedd. Högskoleförordningen gäller enbart studenter. Det föreligger inga regler som ger dem som skriver TULE-provet rätt att byta examinator. KI får därför – mot bakgrund av grundläggande rättssäkerhetsmässiga utgångspunkter – hemställa att en tydlig reglering av detta område kommer till stånd.

Anmälarens kommentarer

N N har yttrat sig över KI:s skrivelse och anfört bl.a. följande. Den information KI lämnat om TULE-provet innehåller inte svar på rättningen av de olika frågorna. Statistiken avser inte enbart ämnet medicin. Den ansvarige för medicinprovet har infört en ny praxis och kräver svar med sina egna ord och hänvisar ibland till andra böcker än de Socialstyrelsen rekommenderat. Av KI:s yttrande framgår att TULE-provet håller samma nivå som läkarutbildningen vilket läkarna som skriver TULE-provet då skall leva upp till men under mycket sämre

villkor. Det kanske inte är etnisk diskriminering men det är svårt att hitta en annan definition av det. Läkarna som gör TULE-provet är inte anonyma som läkarkandidater och läkare på AT-provet. Till skrivelsen har också fogats en fråga till statsrådet om de utländska läkarnas situation och behovet av att reformera TULE-provet liksom en kopia av den skrivelse som Antidiskrimineringsbyrån i Stockholm skickat till KI för N Ns räkning.

Tillämpliga bestämmelser

Av 8 kap. 1 § förordningen (1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område framgår att den som genomgått annan utbildning utomlands än som avses i 7 kap. 1–10 §§ samma förordning skall på ansökan få kompetensbevis för ett yrke inom hälso- och sjukvården, tandvården eller detaljhandeln med läkemedel för vilket det finns bestämmelser om legitimation, skyddad yrkestitel eller behörighet här i landet om den sökande

1. har genomgått den kompletterande utbildning och fullgjort den praktiska tjänstgöring som behövs för att kunskaperna och färdigheterna skall motsvara de svenska kraven,
2. har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar, och
3. har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

Av 8 kap. 2 § förordningen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område framgår att ansökan om kompetensbevis enligt 1 § görs hos Socialstyrelsen, som i varje enskilt fall prövar om den sökande uppfyller förutsättningarna för kompetensbevis. Bifaller Socialstyrelsen ansökan, skall styrelsen utfärda det kompetensbevis som den sökandes kompetens berättigar till.

Av 8 kap. 4 § förordningen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område framgår att Socialstyrelsen skall meddela ytterligare föreskrifter om kraven på utbildning, praktisk tjänstgöring, kunskaper i svenska författningar och språkkunskaper för dem som genomgått sådan utländsk utbildning som avses i 1 §.

Enligt 1 kap. 4 § högskoleförordningen (1993:100) avses med student i förordningen den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning.

Enligt 6 kap. 11 b § högskoleförordningen har en student som utan godkänt resultat har genomgått två prov för en kurs eller del av en kurs, rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar mot det.

Högskoleverkets bedömning

Av de ovan refererade bestämmelserna i förordningen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område framgår att den som genomgått t.ex. läkarutbildning utomlands på ansökan skall få legitimation här i landet om den sökande har genomgått den kompletterande utbildning och fullgjort den praktiska tjänstgöring som behövs för att kunskaperna och färdigheterna skall motsvara de

BESLUT

2005-12-12

Reg.nr 31-1455-05

Sid 4

svenska kraven, har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar, och har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

Socialstyrelsen har ansvaret för att pröva en utländsk läkares färdigheter. Socialstyrelsen har genom förordningen rätt att föreskriva vilken utbildning, vilka prov och vilken praktik som behövs i det enskilda fallet. Av utredningen framgår att läkare med utbildning från länder som inte omfattas av EG-direktiv eller den nordiska överenskommelsen kan göra det så kallade TULE-provet för att styrka sina yrkeskunskaper. Socialstyrelsen har givit KI i uppdrag att genomföra provet. Provet administreras av en kommitté som består av två representanter för Socialstyrelsen och de fem ansvariga läkarna för de fem delproven på KI. Varje delprov får göras tre gånger. Den som inte klarat provet på tre försök får ett beslut av Socialstyrelsen där han eller hon uppmanas att läsa aktuell kurs t.ex. medicin i detta fall på svenskt universitet för att på så sätt uppfylla kravet på utbildning för legitimation. De som skriver TULE-provet är inte antagna på KI och bedriver inte studier där och är därför inte studenter i högskoleförordningens mening. Eftersom Socialstyrelsen ansvarar för myndighetsutövningen mot dessa personer i form av godkännande av prov eller utbildning och slutligen utfärdande av legitimation, måste det ankomma på Socialstyrelsen att slutligt avgöra om en läkare som skriver TULE-provet skall ha rätt till en ny bedömning, en annan examinerator eller få skriva provet vid ett annat lärosäte. Högskoleverket har inte tillsyn över Socialstyrelsen och kan därför inte ha synpunkter på förutsättningarna för deltagande i TULE-provet.

Ärendet avslutas.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom i närvaro av verksjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Karin Lindfors.

Annica Lindblom

Karin Lindfors

Kopia till

N N

R R

Socialstyrelsen

Högskoleverket, bedömningsavdelningen